

2024-06-12 Nr. NV-1586

ĮSTATYMŲ PROJEKTAI Nr.: TAP-24-139(4) TAIS-23-10483(6)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO (toliau – ANK) 271, 276, 426 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO (toliau – AAĮ) NR. I-2223 37, 116 IR 119 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO (toliau – STĮ) NR. I-301 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-2350 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO (toliau – SŽNSĮ) NR. XIII-2166 95 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO ĮSTATYMO (toliau – TPĮ) NR. I-1120 5, 17 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO (toliau – ŽĮ) NR. I-446 9 IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PAJŪRIO JUOSTOS ĮSTATYMO (toliau – PJĮ) NR. IX-1016 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ ATKŪRIMO ĮSTATYMO (toliau – PNTINTAI) NR. VIII-359 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Aplinkos ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-06-04 2024-06-11	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymų projektai grindžiami siekiu atsižvelgti į 2021-2022 metais vykusio Nacionalinio susitarimo dėl miškų proceso rezultatus, kurio metu kompetentingi įvairių hierarchijos lygmenų ir interesų atstovai – miškininkai, gamtininkai, valstybės institucijų atstovai, mokslininkai, politikai, ekspertai, miško savininkai, verslo ir visuomenės atstovai kūrė nacionalinį dokumentą, deklaruojantį bendras nuostatas dėl ilgalaikės subalansuotos miškų politikos kryptį. Proceso metu susitarta dėl su miškais susijusių mokslo ir mokymo sistemų vystymo; privačios nuosavybės ir viešojo intereso santykio; miškų sektoriaus atvirumo, išsamesnio visuomenės informavimo ir įtraukimo į sprendimų priėmimą; stabilų ir klimato kaitai atsparesnių miškų formavimo, didesnio anglies kaupimo ir miškingumo didinimo; miškų socialinės kultūrinės vertės atskleidimo ir padidinimo; patrauklių darbo vietų su miškais susijusiuose sektoriuose, darbuotojų socialinių garantijų ir apsaugos. Svarstant temas „Įvairialypių miško naudų suderinamumas ir ilgalaikis balansas“, „Geresnė biologinės įvairovės apsauga miškuose“ ir „Miškų teikiamos ekonominės naudos padidinimas“ susitarti nepavyko dėl labai besiskiriančių atskirų interesų grupių pozicijų.

Įstatymų projektai parengti atsižvelgus į Europos Komisijos (EK) komunikatą „Nauja 2030 m. ES miškų strategija“, kuriame stengiamasi pateikti ekonomines, socialines ir aplinkosaugines miškų funkcijas, visų pirma pabrėžiant miškų daugiafunkciškumo vaidmenį, miškininkų ir miškų sektoriaus indėlį siekiant tvarios ir neutralios klimatui ekonomikos iki 2050 m., miškų ekosistemų atkūrimo, atsparumo ir adekvačios apsaugos užtikrinimą, adekvatų miškų monitoringą ir strateginį planavimą. Taip pat atsižvelgus į EK 2020-09-10 užklaušą Lietuvai dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 63 ir 65 straipsnio įgyvendinimo, kuriuo prašyta pagrįsti 2019 m. nustatytų ribojimų miškų ūkio paskirties žemei įsigyti atitiktį ES teisei ir proporcingumo principui ir tai, kad, Lietuvos institucijų ekspertiniu vertinimu, galiojantys ribojimai pažeidžia SESV 63 straipsnį, kuriuo draudžiami visi kapitalo judėjimo tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių apribojimai ir, tikėtina, kad dėl šio ribojimo EK oficialiai galėtų pradėti pažeidimo procedūrą prieš Lietuvą. Atsižvelgus į tai, Lietuva informavo EK, kad Vyriausybė ketina teikti Seimui siūlymus dėl Miškų įstatymo pakeitimų, atsisakant miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimų. Įstatymų projektais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 1999/105/EB dėl prekybos miško dauginamąja medžiaga 6, 9 ir 16 straipsnių reikalavimai dėl miško dauginamosios medžiagos tiekėjų registravimo, leidimų įvežti ir naudoti miško dauginamąją medžiagą miškui želdinti iš nevietinių kilmės rajonų.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Pagrindinė **sprendžiama problema** yra ta, kad galiojanti miškų grupių sistema ir atskirų grupių proporcijos nepakankamai atliepia klimato kaitos ir biologinės įvairovės iššūkius, kintančius visuomenės poreikius. Pagal galiojantį reguliavimą miškai skirstomi į 4 miškų grupes (pav. žemiau). Miško priskyrimas konkrečiai miškų grupei lemia to miško pagrindinę funkcinę paskirtį, ūkinės veiklos apribojimus ir taikytinas miško atkūrimo, apsaugos, priežiūros ir tvarkymo, gamtosaugos ir gamtotvarkos priemonės. **Kita problema** – šiuo metu galiojanti miškų priskyrimo miškų grupėms tvarka yra nelanksti, sudėtinga, procesai dubliuojasi, ilgai trunka ir nekuria vertės. Miškai priskiriami miškų grupėms aplinkos ministro įsakymu pagal Valstybinės miškų tarnybos parengtus miškų priskyrimo miškų grupėms planus, šie pradedami rengti tik po to, kai teritorijų planavimo proceso pagrindu patvirtinama miškų tvarkymo schema. Miškų tvarkymo schemas rengiamos pagal apskritis vidutiniškai kas 10 metų pagal aplinkos ministro įsakymu patvirtintą miškų tvarkymo schemų grafiką. Parengti šią schemą trunka iki 30 mėn., vėliau atskirai priimamas aplinkos ministro įsakymas, kuriuo konkretus miškas priskiriamas miškų grupei. Šis procesas trunka itin ilgai, nustatyta miškų grupė gali būti peržiūrima rečiau kaip kas 10 metų.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Numatoma, kad priėmus įstatymų projektus būtų užtikrintas Vyriausybės programos, NMS procese pasiektų sutarimų įgyvendinimas, atliepta į EK paklausimą Lietuvai dėl SESV 63 ir 65 str. įgyvendinimo, perkelti į nacionalinę teisę Direktyvos 1999/105/EB reikalavimai, o siūlomas **miškų grupių sistemos pertvarkymas** sudarytų aiškias teises prielaidas geriau atliepti kintančius ir įvairėjančius visuomenės poreikius miškams, išgrynintų ir sustiprintų miškų daugiafunkcinį valdymą ir naudojimą. Nuo 2029-01-01 miškus Valstybinė miškų tarnyba miškų grupėms priskirtų vadovaudamasi Vyriausybės nustatyta tvarka ir normatyvais, pagal parengtus miškų priskyrimo miškų grupėms planus. Įtvirtinus šią nuostatą, miškų priskyrimo miškų grupėms procedūros, įskaitant miškų priskyrimo miškų grupėms keitimo procedūrą, būtų pagreitinotos, supaprastėtų atsisakius miškų tvarkymo schemų rengimo.

Numatoma, kad įstatymų projektams įgyvendinti **nuo 2026-01-01 reikės apie 27,6 mln. Eur** valstybės biudžeto lėšų – kompensacijoms privatiems asmenims už nustatomus pagrindinių miško kirtimų draudimus IIA ir IIB grupių miškuose. AM vertinimu, kadangi tiksli suma priklausys nuo besikreipiančiųjų prašymų teikimo intensyvumo ir kompensacijos išmokėjimo laikotarpio, maksimali suma galėtų būti paskirstyta taip: 2026 m. – 5,0 mln. Eur; 2027 m. – 10,0 mln. Eur; 2028 m. – 12,6 mln. Eur. **Nuo 2029-01-01 įsigaliojus naujoms miškų grupėms, papildomai reikės dar apie 286,5 mln. Eur** valstybės biudžeto lėšų – kompensacijoms privatiems asmenims, kai dalis dabartinių III ir IV grupių privačių miškų bus priskirti ekologinio ir socialinio prioriteto daugiafunkciams miškams (naujoms 2 ir 3 grupėms) ir juose bus draudžiami pagrindiniai miško kirtimai (pateikta informacija apie kompensacijų apskaičiavimo ir išmokėjimo principus). Siekiant sumažinti finansinę naštą valstybei, nustatoma, kad kompensacijos būtų išmokamos vieną kartą, kai kompensacijos dydis neviršija 10 tūkst. Eur, arba mokamos dalimis kiekvienais metais ne ilgiau kaip 20 metų, kai kompensacijos dydis viršija 10 tūkst. Eur, nuo administracinio sprendimo skirti kompensaciją patvirtinimo. Tokiu būdu **20 metų kasmet lėšų poreikis kompensacijoms mokėti sudarytų 11-14 mln. Eur**. AM skaičiavimais, lėšų poreikis 2029 m. sudarytų 11,0 mln. Eur, 2030 m. – 11,2 mln. Eur, 2031 m. – 11,3 mln. Eur, 2032 m. – 11,5 mln. Eur, 2033 m. – 12,1 mln. Eur.

Pažymėtina, kad kitaip nei ankstesniame Miškų įstatymo projekto variante, nenumatoma atsisakyti nuostatos dėl privalomųjų 5 proc. atskaitymų iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką taikymo privačių miškų savininkams, tokiu būdu valstybės biudžetas ir toliau gaus pajamų vidutiniškai 4 mln. Eur per metus.

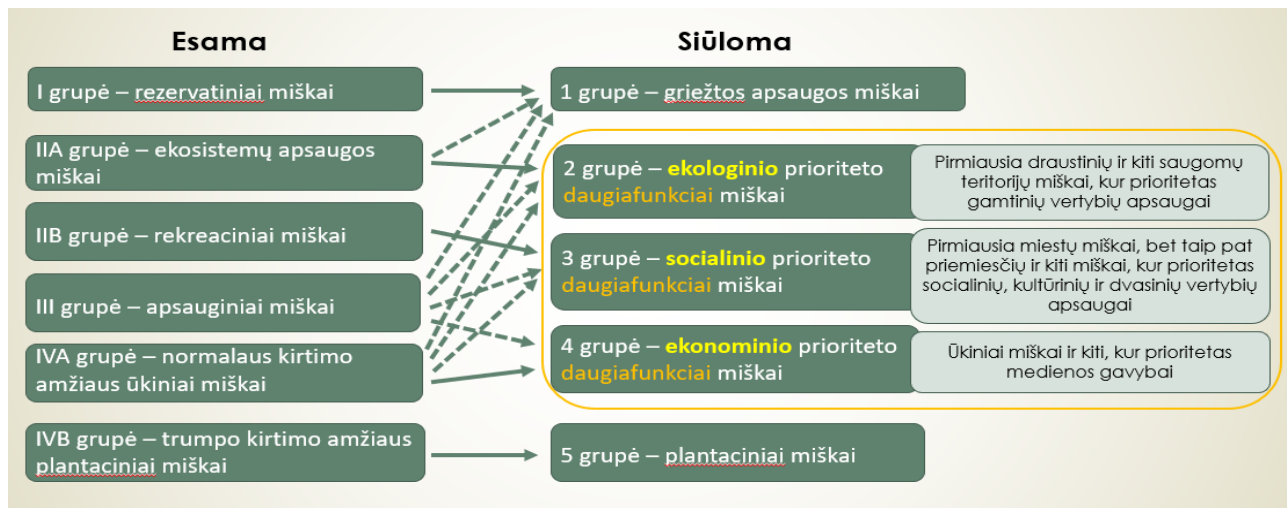
Numatoma, kad kompensacijoms mokėti galėtų būti naudojamos iš Laisvos valstybinės žemės fonde esančių miško žemės plotų pardavimų privačion nuosavybėn surinktos lėšos. Remiantis rinkos apklausos rezultatais, įvertinta, kad tokių miškų plotų vertė galėtų būti apie 4000 Eur/ha. Paskaičiuota, kad Laisvos valstybinės žemės fonde esančių miško žemės plotų pardavimo pajamos sudarytų **130,6 mln. Eur**. Planuojama, kad pardavimo procesas truktų 10 metų ir kasmet būtų gaunama apie 13 mln. Eur įplaukų į valstybės biudžetą.

Panaikinus miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimus, atsisakius pirmumo teisės įsigyti miškų ūkio paskirties žemę besiribojančių miško valdų savininkams, sumažėjus privalomų rengti miškotvarkos projektų, supaprastinus leidimų kirsti mišką išdavimo tvarką, **planuojamas 530 662,53 Eur** administracinės naštos sumažėjimas ūkio subjektams (pateikta ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita).

Miškų įstatymo projektu siūloma:

- pertvarkyti miškų grupių sistemą (suskirstant į 5 grupes), paliekant esminius principus ir elementus, tačiau aiškiau atskiriant 3 konkrečius prioritetus daugiafunkčius miškus (kuriuose tuo pačiu metu tame pačiame plote galima suderinti skirtingas miškų funkcijas ir gauti įvairias ekosistemines paslaugas) nuo miškų, kuriuose dėl jų specifinės paskirties negalima suderinti skirtingų miško funkcijų (pvz., natūraliai raidai paliekamų griežtos apsaugos rezervatinių miškų ir išskirtinai medienos gavybai skirtų plantacinių miškų).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Pav. Esamų miškų grupių perėjimas į naują sistemą nuo 2029 m. sausio 1 d.

- pagreitinti ir supaprastinti miškų priskyrimo miškų grupėms procedūras, kai pagal Vyriausybės tvirtinamus normatyvus ir nustatytą tvarką, miškų priskyrimo miškų grupėms planus rengtų ir tvirtintų Valstybinė miškų tarnyba. Siekiant aiškesnio ir paprastesnio miškuose veiklos planavimo, numatyti konkrečius atvejus, kai miškotvarkos projektų rengimas privalomas, taip pat įtvirtinti miškotvarkos projektų galiojimo trukmę. Nustatyti Vyriausybės ir aplinkos ministro funkcijas tvirtinant metinę pagrindinių kirtimų normą.
- atsisakyti miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimų [pagal šiuo metu Miškų įstatyme įtvirtintą reguliavimą, asmuo ir su juo susiję asmenys gali įsigyti ne daugiau kaip 1500 ha miškų ūkio paskirties žemės], kadangi galiojantys ribojimai ne tik prieštarauja SESV 63 straipsnyje numatytam laisvam kapitalo judėjimui, bet ir daro neigiamą poveikį konkurencijos laisvei. Siūloma atsisakyti atskiرو privačių miškų tvarkymo ir naudojimo reguliavimo, nes visų nuosavybės formų miškai turėtų būti tvarkomi pagal tuos pačius tvaraus miškų valdymo principus. Numatoma atsisakyti detalaus mažmeninės prekybos miškų urėdijoje pagaminta mediena reguliavimo, tačiau paliekant reikalavimą, kad miškų urėdija mažmeninėje prekyboje galėtų parduoti iki 7 proc. metinės pagrindinių miško kirtimų normos, prioriteta teikiant malkinės medienos pardavimui gyventojams. Siūloma leisti miško žemėje įrengti nesudėtingus rekreacinės miško infrastruktūros objektus be miškotvarkos projekto. Siekiant užtikrinti, kad nebūtų piktnaudžiaujama įrengiant šiuos objektus, siūloma įstatyme numatyti baigtinį sąrašą objektų, kuriuos galima įrengti be miškotvarkos projekto, o kitų objektų, kuriuos galima įrengti miško žemėje, įrengimas toliau privalėtų būti planuojamas miškotvarkos projektuose.
- siekiant geresnės gamtinių vertybių apsaugos, ypač saugomose teritorijose, tinkamesnio ekologinio ar socialinio prioriteto miškų tvarkymo, siūloma drausti ir riboti miško kirtimus jautriausiuose gamtiniu ir socialiniu požiūriu miškuose: uždrausti pagrindinius miško kirtimus dabartinių IIA ir IIB grupių (ateityje – ekologinio ir socialinio prioriteto daugiafunkciuose) miškuose, o kituose saugomų teritorijų miškuose – apriboti plynųjų ar atvejinių pagrindinių miško kirtimų plotą iki 3 ha tais atvejais, kai tokie kirtimai išvis leidžiami. Siūloma nustatyti, kad pagal leidimą kirsti mišką miško kirtimus galima bus vykdyti 24 mėnesius nuo leidimo kirsti mišką išdavimo dienos, o leidimo kirsti mišką nereikalauti mažo poveikio miško kirtimams. Dabartinės III ir IVA grupės (ateityje – ekonominio prioriteto daugiafunkciuose) ne saugomų teritorijų miškuose siūloma nereikalauti leidimo ir kai miškas kertamas privataus miško savininko reikmėms neplynaus miško kirtimais, po kurių liks normalaus tankumo medynas (ne mažesnis nei 0,7 medyno skalsumas). Taip pat siūloma įtvirtinti leidimų išdavimo, panaikinimo ir tikslinimo pagrindus, nustatyti, kad miško kirtimai, medynų auginimo priemonės ir kiti miško darbai turi būti vykdomi laikantis aplinkos ministro tvirtinamų miško darbų saugos reikalavimų.
- sumažinti medžių savaiminukų amžiaus ribą nuo 20 iki 10 metų, kai valstybinėje žemėje išaugę nauji savaiminiai miškai jau būtų privalomai įtraukiami į miškų apskaitą. Siūloma įtvirtinti genetiniams miško medžių ištekliams priskirtinų miškų kategoriją ir jų atkūrimo principus, taip pat siūloma įtvirtinti sėklinės miško bazės apimtį. Siūloma nustatyti, kad miško dauginamoji medžiaga miško medžių selekcijai, miškams atkurti ir įveisti turi būti ruošama tiksliai patvirtintuose sėklinės miško bazės objektuose. Miško savininkams ir valdytojams siūloma nustatyti prievolę ne tik atsodinti iškirstą ar žuvusį mišką arba užtikrinti jo atžėlimą tikslinėmis medžių rūšimis, bet ir pasodinti miško želdinius arba atžėlusius miško želdinius prižiūrėti ir saugoti, kol susiformuos medynas, kad būtų galima laikyti, jog miškas iš tikrųjų atkurtas arba įveistas. Įstatymo lygmeniu taip pat siūloma reglamentuoti miško dauginamosios medžiagos tiekėjų veiklą.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- siekiant užtikrinti geresnę gamtinių ar kultūrinių vertybių apsaugą atviro tipo kraštovaizdyje, kai šių vertybių apsauga nesuderinama su miško auginimu, siūloma numatyti papildomus išimtinis miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejus. Siekiant aiškesnio miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis reguliavimo, taip pat siūloma naujai išdėstyti ir kitus išimtinis miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejus, aiškiau ir konkrečiau suformuluoti esminius reikalavimus pavertimo procedūrai.
- siekiant miškų urėdijos veiklos įvairinimo ir didesnio valstybės įmonės vaidmens užtikrinant tinkamą visų valstybinių miškų priežiūrą ir apsaugą, siūloma apibrėžti naujas VI Valstybinių miškų urėdijos vykdomas funkcijas. Taip pat siūloma atsisakyti valstybinių miškų apsaugos pareigūnų instituto, kaip nederančio su valstybės įmonės veikla ir funkcijomis ir besidubliuojančio su Aplinkos apsaugos departamento pareigūnų vykdomomis miškų kontrolės funkcijomis.
- patikslinti pagrindines miškų reguliavimui svarbias sąvokas, kaip miškas, miško žemė, medynas, miško infrastruktūra ir kt., taip pat įvesti naujas sąvokas, kaip gamtiškoji miškininkystė, miško ekosistema, gamtinės buveinės miškuose, pirmykštis miškas, sengirė ir kt. Numatoma įstatyme apibrėžti Miškų konsultacinės tarybos veiklą ir jos formavimo principus. Siūloma nustatyti kompensavimo privačių miškų savininkams už nustatytus veiklos apribojimus miškuose, esančiuose ne saugomose teritorijose, tvarką, nes šiuo metu Saugomų teritorijų įstatymas apima tik tuos atvejus, kai ūkinės veiklos apribojimai nustatomi saugomose teritorijose esančioje miško žemėje. Siūloma nustatyti reikalavimus dėl privačių miškų savininkų nuosavybės teisių įgyvendinimo miško lankytojų atžvilgiu. Siūloma tikslinti transporto priemonių (išskaidant reikalavimus motorinėms ir nemotorinėms transporto priemonėms) važinėjimo miškuose reikalavimus, įtvirtinti reikalavimus dėl renginių miškuose organizavimo, išplėsti bičių laikymo miškuose, ūkinių gyvūnų ganymo ir kitų nemedieninių miško išteklių naudojimo galimybes, reglamentuoti motorinėms transporto priemonėms skirtų bekelės trasų įrengimo reikalavimus. Praplėsti bendrųjų miško reikmių sąrašą naujomis miško reikmėmis.

ANK projektu siūloma:

- atsisakyti atsakomybės už privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nustatytos tvarkos pažeidimą, nes tokios atskiros tvarkos pagal siūlomus įstatymų pakeitimus neliktų, taip pat numatyti atsakomybę tik už miškotvarkos projektų rengimo reikalavimų pažeidimus, kai dėl to pateiktas tvirtinti vidinės miškotvarkos projektas įvertinamas neigiamai.
- numatyti atsakomybę už miško želdinimo ir atkūrimo neatlikimą per Miškų įstatyme nustatytus terminus. Padidinti baudas už laiku neatkurtą mišką, aplinkos ministro tvirtinamų Miško dauginamosios medžiagos nuostatų ir Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų pažeidimus.
- įstatymų pakeitimais atsisakant valstybinių miškų apsaugos pareigūnų instituto, atitinkamai atsisakyti jų kompetencijos administracinių nusižengimų bylose.

AAI projektu siūloma:

- atsižvelgus į tai, kad siūlomais pakeitimais sėklinės miško bazės, miško dauginamosios medžiagos kilmės, kokybės ir prekybos ją priežiūrą vietoj Aplinkos apsaugos departamento vykdytų Valstybinė miškų tarnyba, atitinkamai įtvirtinti, kad juridinių asmenų padarytus Miško dauginamosios medžiagos nuostatų reikalavimų pažeidimus tiria, juridinių asmenų padarytų pažeidimų protokolus surašo ir bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo nagrinėja Valstybinės miškų tarnybos įgalioti pareigūnai.
- atsisakyti atsakomybės už privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nustatytos tvarkos pažeidimą, nes tokios atskiros tvarkos pagal siūlomus įstatymų pakeitimus neliktų, taip pat numatyti atsakomybę tik už miškotvarkos projektų rengimo reikalavimų pažeidimus, kai dėl to pateiktas tvirtinti vidinės miškotvarkos projektas įvertinamas neigiamai.
- pakeisti nuostatas dėl atsakomybės už laiku neatkurtą miško želdinimą (atžėlinimą) tikslinėmis medžių rūšimis ir miško atkūrimą per nustatytus terminus.

STĮ projektu siūloma:

- atsisakyti su Miškų įstatymo reguliavimu nederančios nuostatos, kad miško žemę galima paversti kitomis naudmenomis draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose ir biosferos poligonuose reikmėms, susijusioms su šių saugomų teritorijų apsauga, tvarkymu, pritaikymu visuomenės poreikiams ir naudojimu rekreacijai.
- numatyti, kad miško žemę paversti kitomis naudmenomis draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos rezervatuose ir biosferos poligonuose galima, kai to reikia atkurti gamtinėms buveinėms miškuose.
- siekiant sulygtinti STĮ ir Miškų įstatymo nuostatas dėl vienkartinės kompensacijos dydžio apskaičiavimo principus, įtvirtinti, kad kompensacijos būtų išmokamos vieną kartą arba mokamos dalimis kiekvienais metais ne ilgiau kaip 20 metų nuo administracinio sprendimo skirti kompensaciją patvirtinimo.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

SŽNSĮ projektu siūloma numatyti, kad miško žemėje galima įrengti laikinusius privažiavimo kelius į statybvietę įgyvendinant valstybei svarbius projektus.

TPI projektu siūloma atsisakyti miškų tvarkymo schemų kaip specialiųjų teritorijų planavimo dokumentų.

ŽĮ projektu siūloma:

- numatyti valstybinės miško žemės nuomos draudimą. Numatoma, kad Nacionalinė žemės tarnyba neturėtų nuomoti miško žemės ne miškų ūkio veiklai, o ją perduoti kitiems patikėtiniams arba įstatymų nustatytais atvejais parduoti privatiems asmenims. Taip pat numatoma, kad iki įstatymo įsigaliojimo sudarytos miško žemės nuomos sutartys toliau galiotų jose nurodytomis sąlygomis ir terminais.
- numatyti, kad miškų ūkio paskirties žemei priskiriama ir privati žemė, kurioje numatoma įveisti mišką.
- nustatyti, kad žemės sklypo (jo dalies), reikalingo miško viešosios rekreacijos funkcijai užtikrinti, paėmimas visuomenės poreikiams vykdomas vadovaujantis savivaldybės lygmens miesto teritorijos bendruoju planu nerengiant nurodyto motyvuoto pagrindimo. Viešosios rekreacijos funkcija būtų atliekama tais atvejais, kai Nacionalinė žemės tarnyba yra žemės paėmimu suinteresuota institucija.

PJĮ projektu siūloma atsisakyti valstybinių miškų apsaugos pareigūnų kompetencijos atliekant žemės naudojimo ir šio įstatymo nustatytų veiklos apribojimų valstybinę kontrolę.

PNTINTAI projektu siūloma numatyti, kad miškus valstybinės reikšmės miškams, miestų miškams sėklinės miško bazės objektams, valstybiniams miško medelynams, miškų mokslinio tyrimo ir mokymo miškams ir miško parkams priskiria aplinkos ministras. Išbraukiama nuostata dėl miestų sanitarinės apsaugos pirmosios zonos miškų, kadangi tokie miškai netvirtinami. Vartojami terminai suderinami su Miškų įstatymo projekte vartojamais terminais, patikslinamos objektų kategorijos, išbraukiamos negaliojančios objektų kategorijos (pvz., „miško daigynai“).

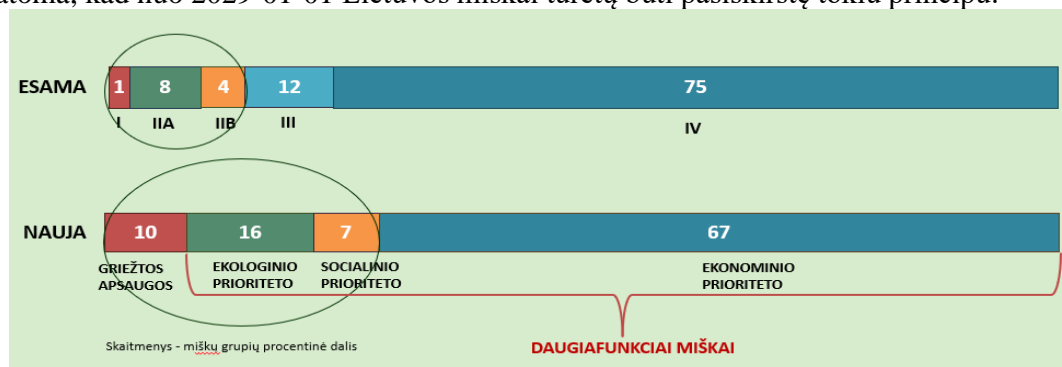
ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įgyvendinimo mechanizmas bus nustatytas įgyvendinamaisiais teisės aktais (Vyriausybės lygmens, aplinkos ministro įsakymais). Priėmus įstatymų projektus, Vyriausybė iki 2025-12-31 turės patvirtinti nuo 2029-01-01 įsigaliosiančių *naujų miško grupių konkrečius normatyvus ir miškų priskyrimo miškų grupėms planų rengimo tvarką*. Vadovaujantis Vyriausybės nustatytais normatyvais ir tvarka, *Valstybinė miškų tarnyba* rengs savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupės planus, kurie įsigalios 2029-01-01. Manytina, kad *VI Valstybinių miškų urėdija* bus tinkamai pasirengusi vykdyti numatomas naujas funkcijas užtikrinant valstybinių miškų priežiūrą ir apsaugą. Atsižvelgiant į siūlomus pakeitimus, *VI Valstybinių miškų urėdija* turės peržiūrėti savo darbų apimtį ir planuoti kirtimus, kuriuose apribojimai netaikomi, tokiu būdu siekiant išlaikyti tas pačias kirtimų apimtis. Be to, atsižvelgiant į jos ilgalaikius planus, investicijas, planuojama plačiau vystyti kitas veiklas, pvz., biokuro gamybą, medelynų veiklos plėtrą, medžioklę, turizmą, kurios taip pat generuos pajamas į valstybės biudžetą.

STEBĖSENA

Naujos redakcijos Miškų įstatymo projekte numatoma, kad AM iki **2034-12-31** atlieka šiame įstatyme nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą (apimantį 5 metų nuo įstatymo įsigaliojimo dienos laikotarpį) įvertinant, ar **nuo 2029-01-01** įsigaliojus miškų grupių sistemai pasikeitė miškų naudojimo efektyvumas, ar buvo užtikrinama miško teikiamų ekologinių, socialinių ir ekonominių naudų pusiausvyra, ar pagerėjo biologinės įvairovės apsauga miškuose, ar padidėjo socialinių visuomenės poreikių užtikrinimas miškuose, kokią įtaką pokyčiai turėjo miškų sektoriui, ekonomikai ir valstybės biudžetui.

Numatoma, kad nuo 2029-01-01 Lietuvos miškai turėtų būti pasiskirstę tokiu principu:

Pav. Esamas ir nuo 2029 m. planuojamas miškų grupių procentinis pasiskirstymas

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymų projektai kelis kartus buvo skelbiami Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) derinti su visuomene, tikslinėmis grupėmis (miškų ūkio, miško ir žemės savininkų, medienos pramonės, verslo,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

energetikos, vietos savivaldos, vandentvarkos, bitininkystės, aplinkosaugos asocijuotomis struktūromis, mokslo įstaigomis, aplinkosaugos srityje veikiančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis, privačiais asmenimis ir kt.) kurios pateikė daug pastabų ir pasiūlymų), suinteresuotomis valstybės institucijomis ir įstaigomis.

2023 m. AM organizavo eilę atskirų susitikimų su socialiniais partneriais ir suinteresuotais asmenimis jų teiktoms pastaboms ir pasiūlymams aptarti, apžvelgti įstatymų projektų tobulinimo kryptis.

Siūlomi reglamentavimo pokyčiai turės esminės įtakos miškų pramonės sektoriui, privačių miškų savininkams, VĮ Valstybinių miškų urėdijos, Valstybinės miškų tarnybos veiklai. Iš kartu su įstatymų projektais pateiktos derinimo pažymos matyti, kad į labai didelę dalį suinteresuotųjų subjektų teiktų pastabų nebuvo atsižvelgta.

2024 m. vasarį, kovą LRVK iniciatyva organizuoti tarpžinybiniai pasitarimai su AM, EM, AB ESO, FM, Konkurencijos tarybos, EIM, TM atstovais, siekiant aptarti jų pateiktas pastabas įstatymų projektams.

2024-04-26 AM organizavo papildomą susitikimą su SM ir LRVK atstovais.

2024-05-09 LRVK iniciatyva organizuotas pasitarimas su AM ir FM atstovais, 2024-05-14 – su AM atstovais.

2024-06-04 tarpinstituciniame pasitarime dalyvavę socialiniai partneriais pristatė lūkesčius ir turimas pastabas.

2024-06-07 AM organizavo pasitarimą su socialiniais partneriais siekiant aptarti nesuderintas pastabas.

2024-06-12 AM organizavo pasitarimą su LRVK Teisės grupe likusioms pastaboms aptarti.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Įstatymų projektai su lydimaisiais dokumentais buvo patikslinti pagal 2024 m. vasario mėn. tarpžinybiniuose pasitarimuose su EM, TM, FM, EIM, Konkurencijos taryba pateiktus siūlymus, įvertinus AB „Energijos skirstymo operatorius“ ir AB „Litgrid“ pateiktas pastabas (su šiomis bendrovėmis suderinta darbo tvarka), taip pat, įvertinus LRVK Ekonomikos politikos grupės siūlymą patikslinti aspektais dėl kompensavimo privačių miškų savininkams už nustatytus veiklos apribojimus miškuose tvarkos.
- Įstatymų projektai suderinti be pastabų su ŠMSM, EM, KM, SAM, SADM, KAM, Lietuvos geologijos tarnyba. ŽŪM, Aplinkos apsaugos departamentas, Lietuvos nepriklausomų medienos matuotojų asociacija išvadų nepateikė. Specialiųjų tyrimų tarnyba nurodė, kad šiame derinimo etape įstatymų projektų nevertina.
- Atsižvelgta į SM, VRM, VĮ Registrų centro, Seimo nario Justino Urbanavičiaus pastabas. Atsižvelgta į dalį TM, EIM, FM, Konkurencijos tarybos, Valstybinės miškų tarnybos, Nacionalinės žemės tarnybos, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos, VĮ Valstybinių miškų urėdijos, dėl dalies neatsižvelgtų pastabų suderinta darbo tvarka.
- Pakartotinai pateikti įstatymų projektai su lydimaisiais dokumentais, kurie patikslinti (derinti darbo tvarka) pagal LRVK Teisės grupės, Ekonomikos politikos grupės, Strateginio valdymo grupės pateiktas pastabas.
- Lieka neatsižvelgta (ar atsižvelgta iš dalies) į Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos, Miškų ūkių rūmų, Lietuvos miškininkų sąjungos, Aplinkosaugos koalicijos, Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos, Šimonių girios bendruomenės, Lietuvos verslo konfederacijos, Privačių miškų savininkų asociacijos, Medienos perdirbimo asociacijos, Vakarų Lietuvos Medienos perdirbėjų ir eksportuotojų asociacijos, Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacijos „Lietuvos mediena“, VšĮ Žaliosios politikos instituto, VšĮ „Taurus siekis“, VšĮ „Sengirės fondas“, Lietuvos bitininkų profesionalų asociacijos ir Nacionalinės bičių selekcininkų asociacijos, asociacijos „Lietuvos tamsioji bitė“ ir asociacijos „Lietuvos drevininkai“, kelių fizinių asmenų pateiktas pastabas ir pasiūlymus (argumentai pateikti derinimo pažymoje).
- Pakartotinai pateikti įstatymų projektai su lydimaisiais dokumentais, kurie patikslinti (suderinti darbo tvarka) pagal LRVK Teisės grupės pastabas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Atsižvelgiant į 2024-06-11 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, siūlytina patikslintus įstatymų projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

Pažymėtina, kad įstatymų projektais įgyvendinamos Vyriausybės programos 162.2 papunkčio nuostatos ir Programos nuostatų įgyvendinimo plano 6.5 veiksmas (Atliepiant klimato kaitos ir biologinės įvairovės iššūkius ir siekiant geriau suderinti ekonomines, ekologines ir socialines visuomenės reikmes miškams, kartu užtikrinant miškų potencialo plėtrą, parengti ir priimti Miškų įstatymo pakeitimus). Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymų projektų paketo svarstymas Seime pagal Seimo pavasario sesijos darbų programą buvo numatytas balandžio mėnesį.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas